Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2380

10.10.2024

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2024/2380

z 11. apríla 2024

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku za rozpočtový rok 2022

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku za rozpočtový rok 2022,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0095/2024),

A. keďže spoločný podnik pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (EuroHPC), so sídlom v Luxemburgu, bol zriadený v októbri 2018 na obdobie do 31. decembra 2026 ([1]);

B. keďže v júli 2021 Rada prijala nové zakladajúce nariadenie, ktorým predĺžila dobu fungovania a právomoci spoločného podniku podľa programu viacročného finančného rámca (VFR) na obdobie 2021 – 2027 do 31. decembra 2033 ([2]);

C. keďže nový pracovný program na roky 2021 a 2022 vrátane nových činností a financovania, ako sa stanovuje v novom zakladajúcom nariadení, prijala správna rada spoločného podniku až v decembri 2021 a keďže sa tým oneskorilo vykonávanie činností, rozvoj činností vnútornej kontroly a prijímanie zamestnancov;

D. keďže spoločný podnik je verejno-súkromným partnerstvom, ktoré umožňuje združovanie zdrojov z Únie, zo zúčastnených štátov a od súkromných partnerov na vývoj a zavedenie vysokovýkonnej výpočtovej techniky v Európe;

E. keďže jeho členmi sú Únia zastúpená Komisiou, zúčastnené štáty a traja členovia zo súkromného sektora, ktorými je združenie Európska technologická platforma pre vysokovýkonnú výpočtovú techniku, Združenie pre hodnotu veľkých dát a Konzorcium európskeho kvantového priemyslu;

F. keďže podľa nariadenia (EÚ) 2018/1488 sa od zúčastnených štátov a súkromných členov vyžadovalo, aby prispievali na administratívne náklady až od roku 2024; keďže toto bolo zrušené novým nariadením (EÚ) 2021/1173 a od augusta 2021 sú administratívne náklady hradené z finančných príspevkov Komisie v mene Únie (Horizont 2020 a Nástroj na prepájanie Európy1);

G. keďže v rámci VFR na roky 2021 – 2027 dostane spoločný podnik podstatne viac finančných prostriedkov z programov Horizont Európa, Digitálna Európa a Nástroj na prepájanie Európy na podporu získavania a vývoja vysokovýkonnej výpočtovej techniky a kvantových počítačov, ako aj modernizácie a prevádzky infraštruktúr pre superpočítače;

H. keďže v záujme zvýšenia transparentnosti by spoločný podnik mal vo svojej ročnej účtovnej závierke zverejňovať relevantné informácie týkajúce sa príspevkov členov na úrovni programu; keďže spoločný podnik by mal pre každý program, v rámci ktorého pôsobí, predložiť do konca roka všetky relevantné informácie sprístupnené členmi podľa kategórie členov vrátane cieľových hodnôt právnych príspevkov stanovených pre príslušný program, objem prijatých príspevkov a objem právnych záväzkov; keďže spoločný podnik by mal naďalej zlepšovať transparentnosť;

([1]) Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1488 z 28. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje spoločný podnik pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (Ú. v. EÚ L 252, 8.10.2018, s. 1).

([2]) Nariadenie Rady (EÚ) 2021/1173 z 13. júla 2021 o zriadení spoločného podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku a o zrušení nariadenia (EÚ) 2018/1488 (Ú. v. EÚ L 256, 19.7.2021, s. 3).

Všeobecné pripomienky

1. konštatuje, že v správe Dvora audítorov sa uvádza, že účtovná závierka spoločného podniku za rok končiaci sa 31. decembrom 2022 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu k 31. decembru 2022, ako aj výsledky jeho operácií, toky hotovosti a zmeny čistých aktív za príslušný rozpočtový rok v súlade s jeho nariadením o rozpočtových pravidlách a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie; okrem toho na základe správy Dvora audítorov konštatuje, že príslušné transakcie k účtom sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a správne;

2. víta cieľ a úlohu spoločného podniku pri rozvoji superpočítačového ekosystému v Európe;

3. konštatuje však, že Dvor audítorov v prípade spoločného podniku vyhodnotil riziko ohrozenia zákonnosti a správnosti postupov prijímania zamestnancov ako stredné z dôvodu potreby rýchleho prijatia veľkého počtu zamestnancov na vykonávanie jeho rozšírených právomocí a činností v rámci VFR na roky 2021 – 2027;

4. okrem roho konštatuje, že Dvor audítorov v prípade spoločného podniku vyhodnotil riziko súvisiace s ich operačnými výdavkami na zmluvy ako stredné vzhľadom na jeho zložité postupy verejného obstarávania pre zákazky s vysokou hodnotou;

Rozpočtové a finančné riadenie

5. konštatuje, že v roku 2022 ([3]) dostupný rozpočet na platby predstavoval 629,9 milióna EUR (348,2 milióna EUR v roku 2021) a dostupný rozpočtový záväzok predstavoval 1 374,5 miliardy EUR (753,4 milióna EUR v roku 2021); konštatuje, že dostupný rozpočet zahŕňa nevyužité rozpočtové prostriedky z predchádzajúcich rokov, ktoré spoločný podnik opätovne zahrnul do rozpočtu bežného roka, pripísané príjmy a prostriedky prerozdelené na ďalší rok;

6. konštatuje, že Dvor audítorov klasifikoval riziko týkajúce sa rozpočtového riadenia ako stredné z dôvodu zložitého a zdĺhavého procesu nadobúdania superpočítačov;

7. berie na vedomie nízke plnenie operačného rozpočtu – viazané a platobné rozpočtové prostriedky boli v roku 2022 na úrovni 79 % a 24 % (2 % a 47 % v roku 2021) ([4]) – ako aj administratívneho rozpočtu – 45 % v prípade administratívnych viazaných rozpočtových prostriedkov a 37 % v prípade administratívnych platobných rozpočtových prostriedkov, a to z dôvodu dĺžky času potrebného na nadobúdanie superpočítačov;

8. berie na vedomie riziká súvisiace s vykonávaním programu vzhľadom na možnosť, že spoločný podnik do konca programu Horizont 2020 nedosiahne ciele minimálnych príspevkov pre svojich súkromných členov; chápe, že podľa spoločného podniku možno nižšiu mieru dosiahnutých výsledkov vysvetliť zapojením zúčastnených štátov;

9. konštatuje, že v roku 2022 spoločný podnik vyčerpal len 45 % svojich administratívnych viazaných rozpočtových prostriedkov a 37 % svojich administratívnych platobných rozpočtových prostriedkov, čiastočne z dôvodu čiastočného splnenia plánu prijímania zamestnancov na rok 2022 a z dôvodu, že pri plánovaní rozpočtu na rok 2022 nedošlo k prerozdeleniu značných súm nevyužitých platobných rozpočtových prostriedkov z predchádzajúcich rokov; chápe, že neskoré prijatie nového zakladajúceho nariadenia spoločného podniku znemožnilo dosiahnutie jeho ambiciózneho plánu prijímania zamestnancov;

10. súhlasí s Dvorom audítorov, že spoločný podnik by mal vypracovať harmonogram akčného plánu na dokončenie vykonávania projektov schválených v rámci predchádzajúcich VFR;

([3]) Celkový rozpočet zahŕňa prevádzkový rozpočet (použitý na financovanie vybraných projektov) a administratívny rozpočet (použitý na financovanie činností programovej kancelárie) – Konsolidovaná výročná správa o činnosti za rok 2022.

([4]) Dôvodom veľmi nízkej miery plnenia viazaných rozpočtových prostriedkov v rámci operačného rozpočtu na rok 2021 bol hlavne oneskorený začiatok činnosti spoločného podniku v rámci VFR na roky 2021 – 2027 a tiež to, že Komisia a zúčastnené štáty previedli spoločnému podniku finančné prostriedky vo výške 700 miliónov EUR v decembri 2021.

11. vyjadruje znepokojenie nad tým, že Dvor audítorov vyhodnotil informácie o príspevkoch členov na úrovni programu ako nedostatočné;

12. konštatuje, že v ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rok 2022 sa sumy vykázaných príspevkov podľa jednotlivých kategórií členov (členovia z Únie a súkromní členovia) navzájom výrazne líšia, pretože peňažné príspevky Únie sa potvrdzujú a vykazujú, keď sú vyplatené spoločnému podniku na začiatku realizácie projektu, nepeňažné príspevky členov sa však vykazujú až po potvrdení vzniknutých a vykázaných nákladov na realizáciu projektu; vyjadruje znepokojenie nad tým, že rozdiel medzi zaúčtovanými sumami peňažných príspevkov EÚ na jednej strane a nepeňažnými príspevkami na druhej strane nebol v účtovnej závierke spoločného podniku za rok 2022 dostatočne riešený a mohol by sa v budúcnosti napraviť poskytnutím informácií, ak sú k dispozícii, o právnych záväzkoch členov spoločného podniku na konci roku, pokiaľ ide o podpísané dohody o grante a zmluvy; víta záväzok spoločného podniku plne riešiť túto otázku v budúcoročnej ročnej účtovnej závierke;

13. vyzýva spoločný podnik, aby uverejnil dôležité informácie týkajúce sa príspevkov členov na úrovni programu, ktoré sú relevantné pre úplné oznámenie výsledkov spoločného podniku na konci roka; konštatuje, že spoločný podnik predovšetkým neporovnal príspevky prijaté od každej kategórie členov do konca roka v rámci každého programu s právne stanovenými cieľmi týkajúcimi sa príspevkov pre príslušný program;

14. vyjadruje znepokojenie nad zistením Dvora audítorov, že súkromní členovia nedosiahnu na konci vykonávania programu svoj minimálny cieľ príspevku ([5]);

15. víta skutočnosť, že spoločný podnik sa na konci roka 2022 v plnej miere zaviazal vyčleniť maximálny operačný príspevok Únie vo výške 526 miliónov EUR na podpísané dohody o grante a zmluvy v rámci programov Horizont 2020 a Nástroj na prepájanie Európy (NPE 1); so znepokojením konštatuje, že z tejto sumy sa má v nasledujúcich rokoch vyplatiť na projekty, ktoré sa ešte majú dokončiť, približne 266,3 milióna EUR (resp. 50,6 %);

16. konštatuje, že na konci roka 2022 uzavreli zúčastnené štáty zmluvné záväzky vo výške 447,3 milióna EUR na činnosti spoločného podniku v rámci programov Horizont 2020 a NPE 1; konštatuje, že v súvislosti s týmito záväzkami vykázali finančné príspevky v prospech spoločného podniku vo výške 124,8 milióna EUR na predexaflopové ([6]) superpočítače obstarávané samotným spoločným podnikom a nepeňažné príspevky vo výške 38 miliónov EUR súvisiace s prevádzkovými nákladmi hostiteľských subjektov; konštatuje, že okrem toho zúčastnené štáty zaplatili 48,2 milióna EUR priamo dodávateľom petaflopových superpočítačov, ktoré spoločne obstaráva spoločný podnik a zúčastnené štáty; konštatuje, že zostávajúci rozdiel medzi záväzkami a vykázanými príspevkami je daný tým, že zúčastnené štáty svoje náklady zaúčtujú a vykazujú spoločnému podniku až po dokončení projektov v rámci programu Horizont 2020, ktoré podporujú;

17. konštatuje však, že súkromní členovia spoločného podniku na konci roka 2022 vyčlenili a vykázali 11 miliónov EUR (resp. 2,6 %) nepeňažných príspevkov na projekty programu Horizont 2020, čo je údaj, ktorý je výrazne pod minimálnym cieľom súkromných členov vo výške 420 miliónov EUR ([7]), ktorý sa má dosiahnuť do konca programu Horizont 2020; konštatuje, že podľa zistení Dvora audítorov súčasné mechanizmy financovania grantových opatrení programu Horizont 2020 spoločného podniku umožňujú súkromným členom poskytovať len nepeňažné príspevky na jeden typ projektu (inovačné projekty so stropom 30 % projektových nákladov); konštatuje, že mechanizmy financovania spoločného podniku preto nemohli mobilizovať nepeňažné príspevky súkromných členov na úrovni cieľa stanoveného v jeho zakladajúcom nariadení pre program Horizont 2020;

18. vyjadruje obavy, že výrazné zníženie nepeňažných príspevkov súkromných členov na operačné činnosti spoločného podniku predstavuje riziko z hľadiska celkového plnenia jeho častí programu Horizont 2020 v oblasti výskumu a inovácie;

([5]) Na získanie úplného obrazu o výsledkoch spoločného podniku, pokiaľ ide o programy Horizont 2020 a NPE 1, je potrebné zohľadniť aj súčasnú úroveň prevádzkových záväzkov členov spoločného podniku, pokiaľ ide o podpísané dohody o grante a zmluvy.

([6]) Exaflopová výpočtová technológia sa vzťahuje na výpočtové systémy schopné vypočítať aspoň 1018 operácií IEEE 754 s dvojitou presnosťou (64-bitov) (násobenie a/alebo sčítanie) za sekundu; ide o nástroj na meranie výkonnosti superpočítača.

([7]) Minimálny cieľ stanovený v nariadení (EÚ) 2021/1173.

19. súhlasí s Dvorom audítorov, že s cieľom zabezpečiť dosiahnutie cieľovej hodnoty príspevku súkromných členov vo VFR na roky 2021 – 2027 by spoločný podnik CBE mal na základe strategického plánu vykonávania programu každoročne monitorovať individuálne výsledky súkromných členov pri poskytovaní príspevkov;

20. konštatuje, že podľa nariadenia (EÚ) 2021/1173 ([8]) bude spoločný podnik musieť realizovať projekty v hodnote 7 mld. EUR, pričom 3 mld. EUR z nich by mali poskytnúť zúčastnené štáty a 900 mil. EUR súkromní členovia vo forme peňažných a nepeňažných príspevkov; víta toto výrazné zvýšenie o približne 1,4 miliardy EUR v porovnaní s predchádzajúcim VFR; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že keďže mechanizmy financovania spoločného podniku zostávajú vo VFR na roky 2021 – 2027 rovnaké, existuje vysoké riziko, že spoločný podnik nedosiahne ciele príspevkov súkromných členov podľa nového zakladajúceho nariadenia; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila uskutočniteľnosť súčasných cieľov príspevkov súkromných členov v novom zakladajúcom nariadení;

Verejné obstarávanie a zamestnanci

21. vyjadruje znepokojenie nad tým, že zdĺhavý proces spoločného podniku týkajúci sa nadobúdania superpočítačov, ktorý musí byť v súlade s nariadením EÚ o rozpočtových pravidlách, výrazne ovplyvnil plnenie operačného rozpočtu na rok 2022; chápe, že k nízkej miere plnenia prispeli aj oneskorenia zo strany hostiteľských subjektov a problémy s dodávkami kľúčových zložiek;

22. konštatuje, že nižšia miera plnenia rozpočtu na operačné záväzky bola spôsobená skutočnosťou, že spoločný podnik nebol schopný prijať významný globálny záväzok týkajúci sa dohody o hosťovaní exaflopového počítača z dôvodu oneskorení v procese rokovaní so zúčastneným štátom a hostiteľským konzorciom;

23. okrem toho konštatuje, že hlavnými dôvodmi nízkej miery plnenia operačného rozpočtu na platby boli i) oneskorenia pri dokončovaní predexaflopových superpočítačov, ktoré bránili priebežným platbám súvisiacim s operačnými grantmi spoločného podniku; ii) oneskorenia pri verejnom obstarávaní superpočítačov, ktoré bránili príslušným platbám v rámci predbežného financovania; iii) presun výzvy v rámci NPE 2 týkajúcej sa hyperprepojenia do roku 2023 z dôvodu potreby predbežnej štúdie; a iv) oneskorenie žiadostí prijímateľov o úhradu nákladov na prebiehajúce výskumné činnosti;

24. na základe správy Dvora audítorov konštatuje, že útvar Komisie pre vnútorný audit vykonal v roku 2022 obmedzené preskúmanie riadenia ľudských zdrojov spoločného podniku; konštatuje, že pokiaľ ide o plánovanie prijímania zamestnancov, v preskúmaní sa uvádza, že spoločnému podniku chýba zdokumentovaná analýza potrieb zdrojov na základe dôkladného predbežného posúdenia pracovnej záťaže s cieľom lepšie stanoviť priority plánovaných náborov;

25. konštatuje, že v reakcii na to spoločný podnik v decembri 2022 vypracoval akčný plán, ktorý IAS považoval za primeraný;

26. konštatuje, že počet zamestnancov spoločného podniku v rámci VFR na roky 2021 – 2027 bol stanovený v právnych finančných výkazoch zahrnutých do návrhu Komisie na nové zakladajúce nariadenie ([9]); okrem toho konštatuje, že na čerpanie finančných prostriedkov vo výške približne 7 miliardy EUR v rámci VFR na roky 2021 – 2027 získal spoločný podnik 39 dodatočných pracovných miest, ktoré sa majú obsadiť do roku 2023;

27. so znepokojením konštatuje, že spoločný podnik prijal do konca roka 2022 len osem zamestnancov a do polovice roka 2023 20 zamestnancov, a teda nesplnil svoj cieľ prijímania zamestnancov na rok 2022 ([10]); konštatuje, že podľa názoru Dvora audítorov táto situácia negatívne ovplyvnila plnenie administratívneho rozpočtu na rok 2022; víta však rodové rozdelenie zamestnancov spoločného podniku v roku 2022;

([8]) Novým zakladajúcim nariadením sa zrušila povinnosť zúčastnených štátov a súkromných členov prispievať na administratívne náklady.

([9]) COM(2020)0569.

([10]) Podľa konsolidovanej výročnej správy o činnosti za rok 2022 – 24 zamestnancov na plný úväzok vrátane výkonného riaditeľa (k 31. decembru 2022).

28. konštatuje, že podiel zmluvných zamestnancov zostal vysoký a na konci roka 2022 predstavoval 70 %;

29. zdôrazňuje, že chýbajúci kľúčoví zamestnanci by mohli mať negatívny vplyv na kontinuitu činností spoločného podniku a plnenie jeho cieľov, najmä vzhľadom na vysoko technický charakter jeho projektov a potrebu vysokokvalifikovaných pracovníkov s veľmi špecifickými znalosťami;

Systémy riadenia a kontroly

30. konštatuje, že za *ex post* audity spolufinancovaných výdavkov v rámci programu Horizont 2020 a Horizont Európa zodpovedá útvar GR RTD Komisie pre spoločný audit; konštatuje, že pokiaľ ide o spolufinancované výdavky v rámci programu Horizont 2020 (zúčtovanie a záverečné platby), spoločný podnik vykázal reprezentatívnu chybovosť vo výške 2,3 % a zvyškovú chybovosť vo výške 1,9 % ([11]);

31. vyzýva spoločný podnik, aby do svojho systému vnútornej kontroly zahrnul osobitné *ex post* audity výdavkov spolufinancovaných z NPE na nadobudnutie superpočítačov; okrem toho konštatuje, že v prípade programu Horizont Európa sa ešte musia vykonať *ex post* audity, keďže prvé priebežné platby sa očakávajú až v roku 2024;

32. na základe správy Dvora audítorov konštatuje, že spoločný podnik v prípade rizikových projektov vykonal *ad hoc ex ante* kontroly založené na riziku a že do konca roka 2022 nezaviedol štruktúrovaný prístup týkajúci sa *ex ante* kontrol založený na riziku, pričom konštatuje, že spoločný podnik nezosúladil *ex ante* kontroly s vysokorizikovými faktormi identifikovanými na základe cielených posúdení rizík; okrem toho konštatuje, že nevypracoval interné praktické usmernenia o tom, ako vykonávať monitorovanie založené na riziku, vrátane pokynov o tom, ako by zamestnanci mali používať modul riadenia rizík, ktorý je k dispozícii v systéme COMPASS ([12]);

33. súhlasí s Dvorom audítorov, že spoločný podnik by mal zaviesť štruktúrovaný prístup k *ex ante* kontrolám v prípade príslušných rizík ohrozujúcich projekty a rizík súvisiacich s prijímateľmi; okrem toho súhlasí s tým, že spoločný podnik by mal vypracovať interné praktické usmernenia o tom, ako vykonávať monitorovanie založené na riziku na úrovni projektov a prijímateľov a ako by zamestnanci mali využívať modul riadenia rizík, ktorý je k dispozícii v systéme COMPASS;

34. so znepokojením konštatuje, že podrobná analýza vzorky prípadov posilneného monitorovania spoločného podniku, ktorú vykonal Dvor audítorov, odhalila niekoľko nedostatkov, ktoré bránili ich účinnému a efektívnemu monitorovaniu; okrem toho konštatuje, že v rámci spoločného podniku neboli vymedzené konkrétne kontrolné opatrenia súvisiace s identifikovanými rizikami, ani nebol stanovený termín ich vykonania;

35. podporuje posúdenie Dvora audítorov, že spoločný podnik by mal zabezpečiť, aby všetky posilnené monitorovacie opatrenia sprevádzali osobitné kontrolné opatrenia zamerané na identifikované riziká a aby sa na ne nadviazalo vo vopred stanovenom termíne;

36. upozorňuje na skutočnosť, že štruktúra prijímateľov a/alebo projektov spoločného podniku sa v rámci programu Horizont Európa výrazne mení, ide napr. o zvýšený počet MSP, novoprichádzajúcich subjektov a väčších konzorcií, ako aj o požiadavku používať na činnosti programu Horizont Európa len otvorené výberové konania; zdôrazňuje preto, že v dôsledku toho rizikové faktory identifikované v predchádzajúcich programoch už nemusia byť relevantné a môžu sa objaviť nové rizikové faktory;

([11]) Vzhľadom na neexistenciu relevantných výdavkov, nízkorizikový charakter realizovaných transakcií a absenciu výsledkov *ex post* auditov grantov nebola v prípade programu Horizont Európa a programu Digitálna Európa v roku 2021 vykázaná žiadna zistená chybovosť.

([12]) Systém elektronických grantov Komisie.

Kontrola prijatia opatrení na základe pripomienok z predchádzajúcich rokov

37. konštatuje, že „pripomienky“ v osobitných výročných správach spoločných podnikov v skutočnosti „nie sú časovo vymedzenými odporúčaniami“ Dvora audítorov; konštatuje, že Dvor audítorov tieto pripomienky každoročne kontroluje a posudzuje ich stav ako „otvorené“ alebo „uzavreté“;

38. konštatuje, že z deviatich pripomienok, ktoré vydal Európsky dvor audítorov v rokoch 2020 a 2021, sú uzavreté len dve (z roku 2021);

39. konštatuje, že ostatné pripomienky sa týkajú okrem iného i) potvrdzovania a certifikácie nepeňažných príspevkov, ii) náboru zamestnancov, iii) nízkych príspevkov od súkromných členov, iv) nízkej miery vykonávania;

40. konštatuje, že spoločný podnik vo svojej odpovedi berie na vedomie pripomienky Dvora audítorov a bude sa nimi zaoberať v ročnej účtovnej závierke za rok 2023.